

QUÈ CAL FER SI S'ACABA D'ARRIBAR A CATALUNYA?

Sergi Santacana Juan, advocat del Col·lectiu Ronda
Miguel Arenas Gómez, advocat del Col·lectiu Ronda

INTRODUCCIÓ

1. EMPADRONAMENT.
2. ESCOLARITZACIÓ
3. REGULARITZACIÓ DE LA SITUACIÓ
4. INTEGRACIÓ SOCIAL
5. OBTENCIÓ D'UN DOMICILI

ELS PROCEDIMENTS DE REGULARITZACIÓ

1. ARRELAMENT (SOCIAL, LABORAL I FAMILIAR).
 - A) ARRELAMENT SOCIAL.
 - B) ARRELAMENT LABORAL
 - C) ARRELAMENT FAMILIAR
2. EL REAGRUPAMENT FAMILIAR.
3. LA REGULARITZACIÓ DELS MENORS NASCUTS FORA D'ESPANYA.
4. EL MATRIMONI I LA RESIDÈNCIA
5. AUTORITZACIONS DE RESIDÈNCIA INICIALS.
 - A) AUTORITZACIONS DE RESIDÈNCIA STRICTU SENSU.
 - B) AUTORITZACIONS DE RESIDÈNCIA I TREBALL PER COMPTE PROPI
 - C) AUTORITZACIONS DE RESIDÈNCIA I TREBALL PER COMPTE ALIÈ.
6. ALTRES FORMES DE REGULARITZACIÓ
 - A) A LES VICTIMES DE DETERMINATS DELICTES.
 - B) PER MALALTIA GREU
 - C) PER PERILL AL PAIS D'ORIGEN.
7. L'AUTORITZACIÓ DE RESIDÈNCIA PERMANENT.

LES INFRACCIONS A LA LLEI D'ESTRANGERIA

L'EXPULSIÓ: COM EVITAR-LA I COM AFRONTAR-LA

- A) QUÈ ÉS I COM S'IMPOSA
- B) L'INTERNAMENT DE L'ESTRANGER EN EL CIE
- C) INTENTAR EVITAR L'INTERNAMENT
- D) COM AFRONTAR L'EXPULSIÓ
- E) LA CADUCITAT DE L'EXPEDIENT

PRESTACIONS SOCIALS PER A ESTRANGERS

ANNEX 1

ANNEX 2

INTRODUCCIÓ

És necessari explicar, abans que res, que aquest manual ha estat elaborat partint, principalment, de les pràctiques que respecte al Dret d'Estrangeria du a terme la Subdelegació del Govern a Barcelona, podent-se aplicar també, en gran mesura, a la pràctica de les altres tres Subdelegacions del Govern que resideixen a les altres tres províncies de Catalunya, tot i que els canvis d'una província a una altra poden ésser força significatius.

Això és així en la mesura en que, si bé la legislació i el desenvolupament de la normativa d'estrangeria és una competència exclusiva del govern central espanyol, l'aplicació de la mateixa recau en les subdelegacions del govern que alhora de posar-lo en pràctica, ja sigui per raons organitzatives o d'altre índole, poden fer interpretacions dispars o establir sistemes organitzatius diversos

Principalment les diferències poden referir-se a la necessitat o no de sol·licitar Cita Prèvia per a presentar les sol·licitud d'autoritzacions de residència, als requisits concrets exigits per acreditar conceptes indeterminats com ara la capacitat econòmica de l'empleador, etc.

D'altra banda cal tenir en compte que, en matèria d'estrangeria, la legislació pateix d'una mutabilitat excessiva, molt supeditada a les polítiques i colors dels governs de torn, de manera que es poden produir molts canvis en molt poc temps. Per això, el primer bon consell que els hi podem donar, és que al moment de llegir aquest manual s'assegurin de que es troba degudament actualitzat o que no s'han produït canvis legislatius.

1. EMPADRONAMENT.

El padró municipal és el registre de caràcter administratiu on consten els residents d'un municipi en concret. Al què aquí interessa, aquest registre dona fe, en primer lloc, del domicili de la persona inscrita i, en segon lloc, del temps o període durant el qual ha estat inscrita.

L'empadronament, per tant, és la inscripció o alta en el registre del padró d'habitants d'un municipi.

Es pot donar d'alta en aquest registre qualsevol persona que es trobi a Catalunya, ja disposi d'autorització de residència o no

L'empadronament es du a terme en l'Ajuntament del domicili de l'interessat. En poblacions grans, poden haver-hi seus a les diferents zones administratives, el més senzill és demanar informació sobre el lloc en concret a l'Ajuntament del municipi on residim.

L'empadronament només es pot realitzar de forma personal per l'interessat, que haurà de comparèixer a l'Ajuntament. A més, cal omplir el formulari amb les dades personals, aportar un document identificatiu (p.e passaport) i la acreditació del domicili: contracte de compraventa, lloguer o autorització del propietari del domicili.

L'empadronament és un tràmit essencial per a l'estranger que arriba a Catalunya amb intenció de romandre-hi per un període llarg de temps.

En primer lloc, l'empadronament és el medi de prova idoni per acreditar el període durant el qual l'estranger ha romàs a Espanya, el què és especialment rellevant als efectes de sol·licitar una possible autorització de residència per arrelament (vegeu pàg. 5). També, arribat el cas, l'empadronament pot acreditar l'existència d'un domicili fix a Espanya, el que pot afavorir que no s'acordi l'entrada en un Centre d'Internament d'Estrangers en cas de que s'obris un procediment d'expulsió (vegeu pàg. 30)

A més a més, l'empadronament, obra la porta a poder sol·licitar (depenent de la Comunitat Autònoma) l'accés al Servei Públic d'Assistència Sanitària i, en el cas d'ensenyament obligatori, als serveis educatius.

D'altra banda, l'empadronament i les dades que se'n deriven, formen part de les denominades "dades de caràcter personal" i, per tant, cap administració ni particular no hi poden accedir si no és amb el nostre consentiment.

Per a acreditar la duració i el lloc d'empadronament, es poden sol·licitar volants i certificats d'empadronament a l'Ajuntament o Ajuntaments on estem o haguem estat empadronats en qualsevol moment. Per als tràmits relacionats amb la llei d'estrangeria, se solen exigir, exclusivament, volants d'empadronament i no certificacions (que impliquen un tràmit més complex).

Quan algú no pot empadronar-se en un domicili fix per les raons que siguin, pot sol·licitar un empadronament "sense domicili fix". Aquest tràmit sol realitzar-se a través dels Serveis Socials de l'Ajuntament.

2. ESCOLARITZACIÓ

Actualment a Catalunya la escolarització es obligatòria per als menors de 16 anys. A més a més, la Constitució Espanyola estableix que TOTHOM, té dret a la educació.

L'escolarització dels menors de 16 anys és necessària, no només perquè és una obligació imposada per la LOE, sinó que a més a més, és un requisit imprescindible per a poder regularitzar la situació dels menors que han nascut fora d'Espanya i que no disposen d'autorització de residència o estança (vegeu pàgina 13)

Per tant, és imprescindible que els menors de 16 anys que es trobin a Catalunya siguin escolaritzats.

En qualsevol cas, hi ha una gran oferta en cursos gratuïts per a persones estrangeres (amb independència de l'edat) que van des de cursos d'idiomes fins a cursos d'especialització en diverses tasques. En general, aquests cursos els ofereixen ONGs i d'altres entitats i poden ésser útils tal i com s'explica en l'apartat 5è.

3. REGULARITZACIÓ DE LA SITUACIÓ

La voluntat de regularització, encara que no fructifiqui, és un element que pot jugar a favor de l'estranger en el futur en casos d'expulsions (vegeu més avall) o de futures regularitzacions. Per això, és molt recomanable que aquelles persones que acaben d'arribar a Catalunya facin tot el possible per regularitzar la seva situació; fins i tot, encara que considerin que no compleixen els requisits legalment establerts per a fer-ho.

4. INTEGRACIÓ SOCIAL

Pel mateix que hem explicat en el punt anterior, la integració dins de la societat espanyola pot ajudar als nouvinguts que arribin a Catalunya.

El concepte de "integració social" és ampli i obert i cal lligar-lo amb els conceptes d'arrelament social, laboral i familiar que expliquem més endavant en l'apartat de les expulsions. Tot i que el concepte pot ésser molt ampli, ens limitem aquí a aconsellar que, els estrangers que acabin d'arribar a Catalunya, busquin el suport de ONGs i altres entitats d'assistència a ciutadans estrangers ja que a part de l'ajuda que aquestes entitats poden oferir, el simple fet de recórrer-hi pot ajudar a intentar acreditar la voluntat d'integrar-se a Catalunya.

L'aprenentatge dels idiomes oficials (En el cas de Catalunya, el català i el castellà) també pot ésser molt útil i, fins i tot, és possible que en el futur sigui un requisit sine qua non per a regularitzar la situació a Catalunya.

5. OBTENCIÓ D'UN DOMICILI

Més enllà d'empadronar-se en un o altre domicili, es important que la persona que vol romandre a Catalunya busqui un domicili estable, tant per al que explicarem respecte de l'expulsió (Vegeu 30) com per al cas que, en el futur, es vulgui realitzar un procediment de reagrupament familiar (Vegeu pàg. 10).

En el cas de lloguer de pisos o habitacions, disposar d'un contracte firmat entre propietari i llogater, a més d'ésser un dret, és molt útil en cas d'expulsions i reagrupaments familiars.

ELS PROCEDIMENTS DE REGULARITZACIÓ

Novament, hem de recordar que els procediments de regularització poden variar substancialment si varia la normativa i, per tant, els aconsellem que abans d'iniciar qualsevol tràmit s'assegurin que la descripció del procediment que els hi oferim a continuació és encara vigent.

1. ARRELAMENT (SOCIAL, LABORAL I FAMILIAR).

L'arrelament és la via que el legislador ha previst per a què aquelles persones que es troben a Espanya de forma irregular durant un cert període de temps i que, a més, compleixin una sèrie de requisits, puguin regularitzar la seva situació. És una via a priori excepcional, ja que el que desitja el legislador és que els estrangers que desitgin venir a residir al nostre país ho facin de forma legal des del començament, ja sigui amb un contracte de treball o per a construir la seva pròpia empresa.

No obstant, si l'estranger compleix tots els requisits que a continuació es detallen, pot sol·licitar la seva regularització per la via del arrelament.

El resultat, és la obtenció d'una autorització de residència excepcional (de durada limitada a un any) que permet treballar. Al final de la seva vigència (passat l'any) el sol·licitant pot sol·licitar la modificació a una Autorització de Residència i Treball si compleix els mateixos requisits exigits generalment per a les Renovacions de les Autoritzacions de Residència i Treball.

Tingui's en compte que, normalment, les sol·licituds d'arrelament es poden presentar, únicament, després de sol·licitar una preceptiva Cita Prèvia (Això pot variar d'una província a una altra). En aquella cita prèvia s'ha de presentar tota la documentació exigida per la Subdelegació del Govern corresponent i, per tant, caldrà conjugar dos elements importants: en primer lloc, la vigència dels documents necessaris (la majoria de documents tenen una caducitat d'entre 3 i 6 mesos, transcorreguts els quals perden tota vigència) i la tardança en concedir les cites per part de les corresponents administracions.

A) ARRELAMENT SOCIAL.

Aquest és el tipus d'arrelament més emprat avui dia. En aquest cas, l'interessat ha d'acreditar els següents extrems:

- a) **Que es troba a Espanya des de fa, com a mínim, 3 anys**: Cal tenir en compte que no importa si han estat tres anys amb residència legal o sense. A més a més, la Subdelegació del Govern a Barcelona exigeix que siguin tres anys ininterromputs, és a dir, sense sortides a l'exterior i sense lapses de temps "buits".

La forma idònia d'acreditar aquest període de temps és l'empadronament, per bé que la llei estableix que s'admet qualsevol tipus de prova. No obstant, qualsevol altre prova que no es basi en el període d'empadronament topirà de ben segur amb dificultats per part de les Subdelegacions del Govern.

Cal tenir en compte, a més a més, que normalment s'exigirà una fotocòpia complerta del passaport de l'estranger juntament amb l'original, per tal de constatar si ha sortit del país durant els darrers tres anys.

- b) **Que el sol·licitant disposa d'un contracte de treball:** El primer que cal dir és que en algunes ocasions es pot eximir d'aquest requisit si es compleixen determinades circumstàncies (vegeu apartat d i e següents).

El contracte de treball ha de ser d'una duració de, com a mínim, un any i ha de contenir una clàusula que supediti la seva entrada en vigor a l'efectiva concessió de l'autorització de residència al treballador estranger.

El contracte de treball ha d'establir unes condicions laborals que no poden ésser inferiors a les condicions establertes per conveni col·lectiu per aquell mateix lloc de treball (en quant a salari, vacances, etc.) i ha d'establir, per a major seguretat, una jornada completa, de com a mínim 40 hores setmanals.

Així mateix, en aquesta cas és important la solvència del empleador o empresari: no pot tenir deutes amb la Seguretat Social ni amb l'Agència Tributària i ha de complir certs requisits de viabilitat. Aquests requisits de viabilitat poden variar depenent de quina sigui la Subdelegació del Govern que hagi de resoldre la sol·licitud (la del domicili de l'estranger), ja que la llei no conté un catàleg per valorar aquests requisits, però com a regla general, cal tenir en compte el nombre de treballadors fixos a l'empresa (Com a mínim n'hi ha d'haver més d'un), l'antiguitat de l'empresa (com a mínim ha de tenir un any d'antiguitat), el volum de facturació, etc.

Menció a part mereixen els contractes per servei domèstic. En aquests casos, la solvència de l'empleador ve donada, bàsicament, per la inexistència de deutes amb la Tresoreria de la Seguretat Social i pel nivell de renda de l'empleador. La forma més senzilla i preferida per la Subdelegació del Govern a Barcelona per a acreditar el nivell de renda del empleador és l'aportació de la darrera declaració de l'impost de la Renta de les Persones Físiques (IRPF). En aquest cas, exclusivament per a Barcelona, s'estableix que la renda mínima de l'empleador ha d'ésser de 60.000 euros anuals o de 30.000 en cas que el contracte es subscrigui per a tenir cura d'un infant de menys de tres anys o d'una persona gran o malalta (en ambdós casos cal acreditar-ho).

En altres paraules, tant important com tenir un contracte és saber qui fa el contracte i de quines condicions econòmiques disposa, per això, no és gens aconsellable acudir a persones o empreses que ofereixen contractes de treball a canvi de remuneracions econòmiques, ja que si l'empresa no reuneix les condicions necessàries, l'autorització de residència no s'arribarà a concedir mai.

- c) **Que l'estranger no compti amb antecedents penals a Espanya ni al seu país d'origen:** Aquest requisit s'acredita a través del corresponent certificat d'antecedents penals del país d'origen, que ha d'estar degudament legalitzat. Els antecedents penals espanyols són comprovats telemàticament per l'administració.

Per tant, abans de sol·licitar qualsevol tipus d'autorització de residència és precís cancel·lar els possibles antecedents penals que hi hagi (si és que es poden cancel·lar) i, a ser possible, és també recomanable cancel·lar els antecedents policials que hi pugui haver.

Cal emfatitzar, una vegada més, que els documents estrangers (en aquest cas el certificat d'antecedents penals) han d'estar degudament legalitzats. Per a més informació sobre la legalització de documents, consulteu a l'Annex I d'aquest manual la nota informativa corresponent.

- d) **Que l'estranger tingui familiars residents legals a Espanya o disposi d'un informe d'inserció social favorable:** En aquest cas, com a familiars s'ha d'entendre, restrictivament, la presència de cònjuge, descendents o ascendents en línia sanguínia directa (és a dir, fills, nets, etc. o pares, avis, etc.) i, per tant, no inclou cosins, nebots, ni oncles, etc.

En quant a l'Informe d'Inserció Social, es tracta d'un informe elaborat pels serveis socials de l'Ajuntament on l'interessat es trobi empadronat. Per a sol·licitar-lo, cal dirigir-se a les oficines dels serveis socials de l'Ajuntament (depenent de cada Ajuntament l'oficina encarregada pot variar) i presentar una instància sol·licitant-lo. En aquest informe, i després d'una entrevista personal, se certifica que l'estranger es troba o no suficientment arrelat a la societat. Només si es resol "favorablement" permetrà regularitzar la situació de l'estranger al nostre país.

L'informe d'inserció social **POT** incloure la recomanació que no s'exigeixi a l'estranger sol·licitant el preceptiu contracte de treball en dues situacions:

1. Quan l'estranger disposi de fons suficients per a subsistir: ja sigui perquè hi ha familiars directes que n'assumeixen les despeses, ja sigui perquè disposa de fons propis suficients. En aquest cas, cal demostrar l'existència d'aquests ingressos a través d'una declaració jurada de la persona a càrrec de la qual estigui o a través de certificacions bancàries o de qualsevol altre tipus que demostrï que disposa de fons suficients.
2. Quan l'estranger vulgui sol·licitar una autorització de treball per compte propi.

En qualsevol cas, aquesta "recomanació" que fa l'informe d'inserció social no obliga a la Subdelegació del Govern que hagi de resoldre la sol·licitud a tenir-la en compte, podent la Subdelegació del Govern exigir igualment la presentació del contracte. No obstant, la regla general és que aquest tipus de recomanacions siguin ateses per l'administració encarregada de resoldre la sol·licitud.

- e) **Els treballadors per compte propi:** En cas que l'estranger vulgui desenvolupar una activitat per compte propi, evidentment, no fa falta que aporti contracte de treball. No obstant, l'estranger ha d'acreditar que compleix amb tots els requisits per poder iniciar un negoci que, a més a més, a d'ésser factible i productiu.

En aquest sentit, els requisits exigits no són gens senzills d'acomplir i impliquen moltes gestions prèvies. Més concretament, s'ha d'acreditar que: es disposa dels coneixements tècnics suficients per a dur a terme aquella feina, que es disposa de les llicències, titulacions i/o col·legiació preceptives, que es disposa dels fons necessaris per iniciar l'activitat, que es disposa de local i eines suficients per a dur a terme l'activitat, que l'activitat realitzada serà rendible, etc.

Per a més informació sobre els documents que actualment sol·licita la Subdelegació del Govern a Barcelona, vegeu l'Annex II.

B) ARRELAMENT LABORAL

Per tal d'obtenir una autorització de residència per arrelament laboral, cal complir els següents requisits:

1. **Haver romàs a Espanya, com a mínim, durant dos anys:** En aquest cas, ens remetem a tot allò explicat en l'arrelament social respecte al còmput del temps i que és plenament aplicable al cas present, si bé aquí el període de temps exigut durant el qual l'estranger ha romàs a Espanya es redueix a dos anys.
2. **Haver treballat per compte aliena durant, com a mínim un any:** En aquest cas, a més a més, la única forma vàlida d'acreditar aquesta relació laboral és l'existència d'una resolució administrativa o judicial que ho reconegui.
3. **Que l'estranger no compti amb antecedents penals a Espanya ni al seu país d'origen:** Ens remetem a allò explicat respecte de l'Arrelament Social.

C) ARRELAMENT FAMILIAR

Poden sol·licitar aquest tipus d'autorització aquelles persones que siguin fills de pare o mare que siguin o hagin estat originàriament espanyols.

En aquest cas, únicament cal acreditar el vincle familiar a través dels corresponent certificat de naixement del sol·licitant (si el document és estranger haurà d'ésser legalitzat) i la nacionalitat del progenitor (a través també de certificat de naixement espanyol o DNI o Passaport del pare o mare).

2. EL REAGRUPAMENT FAMILIAR.

A través del reagrupament familiar, l'estranger (no comunitari) que es trobi legalment a Espanya i disposi d'una autorització de residència i treball renovada o en fase de renovació, pot sol·licitar la regularització **EXCLUSIVAMENT** dels següents familiars:

- Als fills menors d'edat del sol·licitant: La minoria d'edat és de 18 anys excepte que la llei personal del país d'origen del menor disposi una edat més alta.

La filiació s'acredita a través del corresponent certificat de naixement, degudament legalitzat.

- Al cònjuge no separat ni divorciat. **Només es pot reagrupar un cònjuge encara que en el país d'origen estigui permès el matrimoni polígam.**

Aquest extrem s'acredita a través del corresponent certificat de matrimoni, degudament legalitzat.

- Als fills del cònjuge del sol·licitant menors d'edat: Sempre i quant el cònjuge del reagrupant disposi de la pàtria potestat en exclusiva o en tingui atribuïda la custòdia i estiguin al seu càrrec.

Aquest extrem s'acredita a través de la corresponent resolució judicial que acrediti la titularitat de la guàrdia i custòdia.

- Als menors d'edat o incapaços sempre i quant el reagrupant en sigui el tutor legal: això s'acredita a través de la corresponent resolució judicial.

Aquest extrem s'acredita a través de la corresponent resolució judicial que acrediti la titularitat de la tutela.

- Als ascendents o als del seu cònjuge quan estiguin al seu càrrec: Es refereix, únicament, a ascendents directes (per tant: pares, avis, besavis, etc.). En quant al requisit de que "estiguin al seu càrrec" se sol exigir que **de forma mensual** durant el **darrer any** el sol·licitant hagi remès diners al seu ascendent al país d'origen, suficients com per al seu sosteniment.

Aquest extrem s'acredita a través del/s corresponent/s certificat/s de naixement que acreditin el vincle familiar, degudament legalitzat/s. **I a través dels resguards d'enviament de diners mensuals.** En general, no es tenen per fets els enviaments de diners que no s'hagin fet d'aquesta manera, p.e. a través d'una tercera persona, per correu, etc.

En tots aquests casos, el resultat és la obtenció d'una autorització de residència a favor del familiar que **NO AUTORITZA A TREBALLAR**. Tot i que es podrà modificar per una autorització de residència i treball si se sol·licita i es demostra l'existència d'una oferta de treball, que haurà de complir els mateixos requisits explicats per al contracte de l'arrelament social.

En tots els casos anteriors s'han de complir els següents requisits:

1. Que la persona a reagrupar no es trobi il·legalment a Espanya.
2. Que es demostrï el vincle familiar d'acord amb allò que s'ha explicat.
3. Que el reagrupant disposi d'un habitatge suficient per a reagrupar als seus familiars: Aquest extrem, s'acredita a través d'un informe de disponibilitat d'habitatge que realitzarà l'Ajuntament del domicili del reagrupant. Es té en compte el nombre de persones que hi viuen i el nombre d'estances a fi d'allotjar els familiars.
4. Que el reagrupant disposi de fons suficients per a subsistir juntament amb la seva família: Això es pot acreditar a través de les darreres nòmines, contracte de treball, etc.

Aquest règim també s'aplica als ascendents de Espanyols i dels seus cònjuges, que han estat expressament exclosos (de forma injustificada i inconstitucional a parer de l'autor) del règim establert per als ascendents de residents Comunitaris i els seus cònjuges. Els residents comunitaris (d'altres estats de la UE i països adherits) disposen d'un regim privilegiat per tal de poder reagrupar als seus familiars que s'explica en l'apartat corresponent.

3. LA REGULARITZACIÓ DELS MENORS NASCUTS FORA D'ESPANYA.

No obstant el què hem explicat en l'apartat anterior, hi ha una via alternativa al reagrupament per a regularitzar als **menors** que portin cert temps a Espanya (ja que un dels requisits del reagrupament és que el ciutadà estranger es trobi fora d'Espanya).

En aquest cas, els requisits són exactament els mateixos que per al reagrupament (disponibilitat de domicili, recursos econòmics, etc.) però sense l'exigència de que el menor es trobi fora d'Espanya. Com a contrapartida, però, s'exigeix que el menor hagi romàs a Espanya durant un mínim de dos anys i que, durant aquest període, hagi estat escolaritzat.

4. EL MATRIMONI I LA RESIDÈNCIA

El matrimoni amb un resident legal a Espanya, amb un resident comunitari o amb un espanyol o espanyola pot permetre la regularització de ciutadà estranger, sempre i quant es donin una sèrie de requisits.

No obstant, en tots els casos, la continuació de la residència queda supeditada a que el matrimoni no es dissolgui o no es produeixi una separació de fet. En alguns casos en cas que es produeixi la dissolució del matrimoni o la separació es possible sol·licitar una modificació de la situació de residència si es compleixen altres requisits.

Abans que res, però, és necessari informar, davant del gran volum de matrimonis blancs o de conveniència que darrerament s'estan duent a terme amb la única finalitat de regularitzar a les persones en situació irregular, que aquest tipus de fraus de llei poden arribar a ésser constitutius de delictes a Espanya.

Dit això, cal analitzar les diverses situacions que es poden produir fruit d'un matrimoni amb les persones anteriorment citades:

1. El matrimoni amb un estranger o estrangera amb residència legal a Espanya: En aquest cas, en primer lloc, el cònjuge pot optar pel reagrupament familiar i ens remetem a allò explicat respecte del reagrupament familiar recordant, simplement, que per a reagrupar a un familiar es precis que el mateix no es trobi il·legalment a Espanya.

Una altra possibilitat és la de sol·licitar una autorització de residència per arrelament social sense contracte, sempre i quant el resident legal pugui sustentar amb el seu salari o ingressos al cònjuge i sempre i quant aquest

darrer compti amb la resta de requisits ja explicats (tres anys a Espanya, no constància d'antecedents penals, etc.)

2. El matrimoni amb un nacional Espanyol o amb el nacional d'un estat membre de la UE: El matrimoni en aquestes condicions, permet al cònjuge del espanyol o espanyola o comunitari sol·licitar una autorització de residència comunitària, que li permetrà residir (i si ho desitja, treballar) a Espanya per un període de cinc anys. A més, el cònjuge d'espanyol o espanyola podrà sol·licitar la nacionalitat espanyola transcorregut un any residint legalment al nostre país.

5. AUTORITZACIONS DE RESIDÈNCIA INICIALS.

En principi, per al legislador, aquesta hauria de ser la via preferent per a l'entrada de ciutadans estrangers a Espanya, per bé que implica una sèrie de dificultats que fan que sigui de difícil aplicació a la pràctica tal i com està establerta.

Cal distingir dos tipus d'autoritzacions de residència: les autoritzacions de residència strictu sensu i les autoritzacions de residència i treball per compte propi o aliè. A continuació les analitzem:

A) AUTORITZACIONS DE RESIDÈNCIA *STRICTU SENSU*.

Certament, aquest tipus d'autoritzacions acostumen a concedir-se de forma força excepcional, ja que acostuma a ésser difícil complir amb tots els requisits legalment exigits.

Les autoritzacions de residència inicials **s'han de tramitar personalment per l'estranger des del seu país d'origen**, essent un requisit que no es trobi il·legalment a Espanya. La tramitació es fa per via consular a través de les ambaixades o consolats espanyols al país de residència del ciutadà estranger, que haurà de presentar una sol·licitud on, a més, haurà d'acreditar que disposa de recursos suficients com per a poder residir a Espanya sense haver de desenvolupar cap treball ni activitat remunerada.

Els requisits exigits poden variar d'una ambaixada a una altra i, per tant, és aconsellable que aquella persona que estigui interessada en una autorització de residència d'aquest tipus s'informi prèviament en l'ambaixada corresponent. No obstant, si que podem assenyalar que l'exigència sobre el nivell de recursos acostuma a ser molt elevada.

B) AUTORITZACIONS DE RESIDÈNCIA I TREBALL PER COMPTE PROPI

En aquest cas, la tramitació de l'autorització també es du a terme, com en les autoritzacions de residència, per via consular a través de les ambaixades o consolats espanyols al país de residència del ciutadà estranger, que no es pot trobar il·legalment a Espanya.

En aquest cas, el ciutadà estranger ha d'acreditar que disposa de recursos, mitjans materials, llicències, etc. per poder dur a terme una activitat per compte propi a Espanya i que, a més, aquesta activitat és viable i produirà beneficis.

Els requisits exigits per acreditar aquest extrem són els mateixos que s'exigeixen en l'arrelament social pel cas que es vulgui treballar per compte propi i ens remetem al que ja em explicat i a la informació de l'Annex XX.

C) AUTORITZACIONS DE RESIDÈNCIA I TREBALL PER COMPTE ALIÈ.

A diferència de les autoritzacions de residència dels apartats a i b, en aquest cas la tramitació té una doble vessant o passa per un doble camí: en primer lloc hi ha una tramitació prèvia davant de la Subdelegació del Govern corresponent al domicili de l'empresa o empleador on anirà a treballar el ciutadà estranger, que haurà d'autoritzar la sol·licitud, i una tramitació posterior a realitzar davant del consolat o ambaixada d'Espanya al país de residència del ciutadà estranger per part del mateix interessat.

Com en les altres ocasions, és un requisit imprescindible que el ciutadà estranger no es trobi **il·legalment** a Espanya. Actualment, per tal d'assegurar-se que es compleix aquest requisit, les Subdelegacions del Govern solen exigir una fotocòpia completa del passaport del ciutadà estranger, per tal d'assegurar-se que en el mateix no hi consta cap segell d'entrada a Espanya.

Posteriorment, si s'autoritza la residència i treball, el ciutadà estranger s'haurà de presentar davant de l'ambaixada o consolat corresponent en el termini d'un mes des de l'autorització, on novament es revisarà que no consti cap segell d'entrada o sortida d'Espanya que pugui acreditar que el ciutadà estranger ha romàs il·legalment a Espanya.

En el consolat o ambaixada s'haurà de concedir un visat de treball que permetrà al interessat entrar a Espanya sense més problemes en el termini d'un mes, per tal de formalitzar la relació laboral.

Durant el primer any, l'estranger disposa d'una autorització de residència i treball limitada al tipus de treball i l'àmbit provincial per al qual li ha estat concedida.

En aquest cas, els requisits fonamentals són els següents:

1. Que no es desprengui de la documentació aportada que el ciutadà estranger es troba il·legalment a Espanya.
2. Que la oferta de treball que es realitzi a favor del ciutadà estranger sigui, com a mínim per un període de un any i que no fixi unes condicions inferiors a les d'altres treballadors en el mateix lloc.
3. Que la situació nacional d'ocupació permeti la contractació de l'estranger: Aquest requisit es podria traduir, de forma simplificada, com que no hi hagi en el mercat laboral espanyol cap persona que pugui, potencialment, cobrir aquest lloc de treball.

Per tal d'acreditar aquest requisit n'hi ha prou en que la oferta a realitzar es publiqui a l'Oficina de Treball o organisme equivalent durant un mínim de quinze dies. Si no s'ofereix cap treballador o els que s'ofereixen no reuneixen les condicions sol·licitades, l'Oficina de Treball emetrà un certificat que ho acreditarà.

Així mateix, si el lloc de treball ofert es troba inclòs en l'anomenat "Catàleg d'Ocupacions de Díficil Cobertura" que es publica trimestralment, s'entén que compleix el requisit de no contravenir la situació nacional d'ocupació.

A més a més, estan exempts de complir aquesta condició, els ciutadans de Perú i Xile en virtut de tractats internacionals. Tampoc es tindrà en compte la situació nacional d'ocupació quan l'oferta de treball vagi dirigida a:

- a) La cobertura de llocs de confiança en les condicions fixades reglamentàriament.
 - b) El cònjuge o fill d'estranger resident a Espanya amb una autorització renovada, així com el fill d'espanyol nacionalitzat o de comunitari, sempre que aquests últims duguin com a mínim un any residint legalment a Espanya i al fill no li sigui d'aplicació el règim comunitari.
 - c) Els treballadors necessaris per al muntatge per renovació d'una instal·lació o equips productius.
 - d) Els que haguessin gaudit de la condició de refugiats durant l'any següent a la cessació de l'aplicació de la Convenció de Ginebra de 1951, sobre l'Estatut de refugiats pels motius recollits en el seu article I.C.5.
 - e) Els que haguessin estat reconeguts com apàtrides i que haguessin perdut la condició d'apàtrides l'any següent a la terminació d'aquest estatut.
 - f) Els estrangers que tinguin al seu càrrec ascendents o descendents de nacionalitat espanyola.
 - g) Els fills o néts d'espanyol d'origen.
 - h) Els menors estrangers en edat laboral amb autorització de residència que siguin tutelats per l'entitat de protecció de menors competent, per a aquelles activitats que, a criteri de l'esmentada entitat, afavoreixin la seva integració social i una vegada acreditada la impossibilitat de tornada amb la seva família o al país d'origen.
 - i) Els estrangers que hagin estat titulars d'autoritzacions de treball per a activitats de temporada, durant quatre anys naturals, i hagin retornat al seu país.
4. En cas que l'oferta de treball es faci per a un treball que requereixi certa titulació o, fins i tot, col·legiació, s'exigeix que s'acrediti aquesta circumstància.
 5. Que l'empresa estigui donada d'alta a la Seguretat Social i, a més, que disposi de mitjans suficients com per poder fer front al lloc de treball ofert.

Arribat aquest punt, recordem el que hem mencionat respecte als contractes en el cas de l'Arrelament Social: **no qualsevol oferta de treball és vàlid** i, de fet, més important que disposar d'una "oferta de treball" és en quines condicions es troba l'empresa que fa l'oferta de treball: antiguitat de l'empresa, número de treballadors a temps fix, volum de negoci, etc. Com a regla general, una empresa amb menys d'un any d'antiguitat i menys de dos treballadors a temps fix difícilment podrà aconseguir regularitzar a un treballador estranger.

En els casos de Servei Domèstic, els requisits són els mateixos que ja hem mencionat en l'apartat de l'arrelament social.

6. ALTRES FORMES DE REGULARITZACIÓ

Dins d'aquest apartat s'inclouen, bàsicament, les autoritzacions de residència per raons humanitàries. Aquest tipus d'autoritzacions de residència, com el seu nom indica, són excepcionals i obeeixen, bàsicament, a la necessitat de salvaguardar la integritat física de persones que es troben en determinades situacions de risc.

El resultat, en tots aquests casos, és l'obtenció d'una autorització de residència sense treball (tot i que es pot sol·licitar un permís de treball si es disposa d'una oferta) que durarà un any i que serà renovable mentre persisteixi la situació de necessitat o excepcionalitat que ha motivat la concessió de l'autorització de residència.

Així mateix, al finalitzar l'autorització, la mateixa es pot substituir per una autorització de residència i treball si es disposa d'una oferta de treball.

Els casos en que procedeix aquest tipus d'autorització són els següents:

A) A LES VÍCTIMES DE DETERMINATS DELICTES.

En aquests casos, el supòsit de fet és que l'estranger hagi estat víctima d'un delicte dels previstos en els arts. 311 a 314 del Codi Penal, o de qualsevol altre delicte en que s'hagi considerat l'agreujant de motius racistes o xenòfobs o quan sigui víctima d'un delicte per conductes violentes exercides dins del nucli familiar.

En tots els casos la condició de víctima s'ha d'acreditar a través d'una sentència ferma per la qual es condemni a una tercera persona per aquest tipus de delicte. Caldrà sol·licitar al Jutjat que dicti la sentència una certificació del seu contingut i de la fermesa de la mateixa.

B) PER MALALTIA GREU

Es pot concedir una autorització a aquells estrangers que pateixin una malaltia greu i que, necessàriament, ha de complir els següents requisits:

1. Que sigui una malaltia sobtevinguda: És a dir, que no sigui una malaltia que hagués patit amb anterioritat a la seva arribada a Espanya.
2. Que sigui una malaltia greu, entenent com a tal, que precisi d'assistència sanitària especialitzada.
3. Que aquesta assistència sigui de impossible accés al seu país d'origen.
4. Que en cas de no prestar-se aquesta assistència suposi un greu risc per a la salut o la vida.

L'única manera d'acreditar aquests extrems, és a través d'un certificat mèdic emès per un metge del servei públic de salut que expressi, **necessàriament**, totes aquestes circumstàncies.

C) PER PERILL AL PAIS D'ORIGEN.

Es concedirà així mateix una autorització de residència als estrangers que acreditin que el trasllat al país del que són originaris o procedeixen, a l'efecte de sol·licitar el visat que correspongui, implica un perill per a la seva seguretat o la de la seva família, i que reuneixen els altres requisits per a obtenir una autorització temporal de residència o de residència i treball.

7. L'AUTORITZACIÓ DE RESIDÈNCIA PERMANENT.

Tenen dret a obtenir una autorització de residència permanent:

1. Els estrangers que hagin residit a Espanya, de forma continuada, amb autorització de residència durant cinc anys o més. S'entén que es continuada la residència a Espanya quan no hi ha absències de més de sis mesos per any ni de mes de un any en els cinc anys.
2. També tenen dret a aquesta autorització de residència:
 - a) Els residents que siguin beneficiaris d'una pensió de jubilació, en la seva modalitat contributiva. inclosa dintre de l'acció protectora del sistema espanyol de la Seguretat Social.
 - b) Els Residents que siguin beneficiaris d'una pensió d'incapacitat permanent absoluta o de gran invalidesa, en la seva modalitat contributiva, inclosa dintre de l'acció protectora del sistema espanyol de la Seguretat Social o de prestacions anàlogues a les anteriors obtingudes a Espanya i consistents en una renda vitalícia, no capitalitzable, suficient per al seu sosteniment.
 - c) Els estrangers que hagin nascut a Espanya i al arribar a la majoria d'edat acreditin haver residit a Espanya de forma legal i continuada durant, almenys, els tres anys consecutius immediatament anteriors a la sol·licitud.
 - d) Els estrangers que hagin estat espanyols d'origen i hagin perdut la nacionalitat espanyola.
 - e) Els estrangers que al arribar a la majoria d'edat hagin estat sota la tutela d'una entitat pública espanyola durant els cinc anys immediatament anteriors de forma consecutiva.
 - f) Els apàtrides o refugiats que es trobin en territori espanyol i a qui se'ls hagi reconegut el respectiu estatut a Espanya.

- g) Els estrangers que hagin contribuït de forma notòria al progrés econòmic, científic o cultural d'Espanya, o a la projecció d'Espanya en l'exterior. En aquests supòsits, correspondrà al Ministre de Treball i Assumptes Socials la concessió de l'autorització de residència permanent, previ informe del Ministre de l'Interior.

En el cas de les renovacions, que és el més freqüent, l'Autorització de Residència Permanent es sol·licitarà com una renovació més: generalment, després de la segona renovació. En la resta de supòsits s'ha de sol·licitar expressament a través dels formularis que estableixi l'Administració, acreditant en cada cas la concurrència de les circumstàncies al·legades.

LES INFRACCIONS A LA LLEI D'ESTRANGERIA

Ens referim en aquest apartat, exclusivament, a les infraccions que estan tipificades com a sancions a la Llei d'Estrangeria i que poden dur a terme els estrangers residents a Espanya.

Doncs bé, la Llei d'estrangeria estableix diverses infraccions que divideix en diversos graus i que, a la vegada, poden ésser castigades amb diverses sancions:

A) INFRACCIONS LLEUS: Són infraccions lleus, les següents

- a) La omisió o el retard en la comunicació a les autoritats espanyoles dels canvis de nacionalitat, d'estat civil o de domicili, així com d'altres circumstàncies determinants de la seva situació laboral quan els siguin exigibles per la normativa aplicable.
- b) El retard, fins a tres mesos, en la sol·licitud de renovació de les autoritzacions una vegada hagin caducat.
- c) Trobar-se treballant a Espanya sense haver sol·licitat autorització administrativa per a treballar per compte propi, quan es conti amb autorització de residència temporal.

B) INFRACCIONS GREUS:

- a) Trobar-se irregularment en territori espanyol, per no haver obtingut la pròrroga d'estada, mancar d'autorització de residència o tenir caducada més de tres mesos l'esmentada autorització, i sempre que l'interessat no hagués sol·licitat la renovació de la mateixa en el termini previst reglamentàriament.
- b) Trobar-se treballant a Espanya sense haver obtingut autorització de treball o autorització administrativa prèvia per a treballar, quan no compti amb autorització de residència vàlida.
- c) Incórrer en ocultació dolosa o falsedat greu en el compliment de l'obligació de posar en coneixement del Ministeri de l'Interior els canvis que afectin a nacionalitat, estat civil o domicili.

- d) L' incompliment de les mesures imposades per raó de seguretat pública de presentació periòdica o d'allunyament de fronteres o nuclis de població concretats singularment.
- e) La comissió d'una tercera infracció lleu, sempre que en un termini d'un any anterior hagués estat sancionat per dues faltes lleus de la mateixa naturalesa.
- f) La participació per l'estranger en la realització d'activitats contràries a l'ordre públic previstes com greus en la Llei Orgànica 1/1992, de 21 de febrer, sobre Protecció de la Seguretat Ciutadana.
- g) Les sortides del territori espanyol per llocs no habilitats, sense exhibir la documentació prevista o contravenint les prohibicions legalment imposades.
- h) No haver obtingut la preceptiva targeta de residència dins del termini establert.

C) INFRACCIONS MOLT GREUS:

- a) Participar en activitats contràries a la seguretat exterior de l'Estat o que poden perjudicar les relacions d'Espanya amb altres països, o estar implicats en activitats contràries a l'ordre públic previstes com molt greus en la Llei Orgànica 1/1992, de 21 de febrer, sobre Protecció de la Seguretat Ciutadana.
- b) Induir, promoure, afavorir o facilitar amb ànim de lucre, individualment o formant part d'una organització, la immigració clandestina de persones en trànsit o amb destinació al territori espanyol o la seva permanència en el mateix, sempre que el fet no constitueixi delictes.
- c) La comissió d'una tercera infracció greu sempre que en un termini d'un any anterior hagués estat sancionat per dues faltes greus de la mateixa naturalesa.

D'acord amb l'anterior gradació hi ha la següent previsió de **SANCIONS** possibles:

- a) Les infraccions **lleus** poden ésser sancionades amb multes de fins a 300 euros.
- b) Les infraccions **greus** poden ésser sancionades amb multes d'entre 301 i 6.000 euros
- c) Les infraccions **molt greus** poden ésser sancionades amb multes des de 6.001 euros fins a 60.000 euros.

No obstant, per la seva banda, l'article 57 de la Llei d'estrangeria estableix que les infraccions **molt greus** així com les infraccions **greus** que aquí hem citat amb les lletres a,b,c,d i f, la sanció pot ésser l'expulsió del territori nacional.

Aquesta forma de regular l'expulsió ha suscitat molta polèmica al llarg dels darrers anys en el sentit de si la sanció bàsica ha imposar en aquests casos havia d'ésser l'expulsió del territori nacional o, preferentment, la sanció de multa corresponent i només en els casos més greus, aplicar l'expulsió.

Doncs bé, sembla que, finalment, després d'anys de lluites, el Tribunal Suprem d'Espanya ha admès que, efectivament, la sanció preferent en els casos de infraccions **molt greus** així com les infraccions **greus** que aquí hem citat amb les lletres a,b,c,d i f, ha d'ésser la multa i només quan hi hagi circumstàncies o dades concurrents negatives que caldrà procedir a l'expulsió. Aquestes dades negatives són un catàleg obert. No obstant, l'Alt Tribunal ja n'ha definit algunes, com ara: la reincidència, l'existència d'antecedents penals o el estar totalment indocumentat en el moment de la detenció (no dur al damunt el passaport), etc.

No obstant, a Espanya, la jurisprudència no té el caràcter de norma substantiva que pot tenir en altres sistemes judicials de manera que, aquesta recent i abundant jurisprudència del Tribunal Suprem pot no aplicar-se per alguns Jutjats de l'ordre Contenciós Administratiu.

Cal tenir en compte que el fet que recaigui, en un moment donat, un procediment d'expulsió sobre un ciutadà estranger, això no vol dir necessàriament que vagi a ésser físicament expulsat del territori nacional. I és que en molts casos això dependrà de les possibilitats materials de l'Estat per poder dur a terme l'expulsió (recursos, vols disponibles, espais disponibles en els Centres d'Internament d'Estrangers, etc.).

Ara bé, cal tenir en compte que, en cas que es decreti l'expulsió, la mateixa ve necessàriament acompanyada d'una prohibició d'entrada a Espanya (i a tot el territori Schengen) de l'estranger expulsat per un període de fins a deu anys i, a priori, encara que l'estranger no sigui físicament expulsat d'Espanya, no podrà regularitzar la seva situació fins passat el període de prohibició d'entrada.

Menció a part mereix la recent pràctica de la Subdelegació del Govern a Barcelona i que es pot resumir de la forma següent: Si un ciutadà estranger ha estat expulsat o té sobre les seves espatlles el pes d'un decret o un procediment d'expulsió i si l'únic motiu de l'expulsió es la mera estança irregular a Espanya, en el moment de sol·licitar una autorització de residència per arrelament o per raons humanitàries se li revisarà aquell procediment d'expulsió sempre i quant compleixi amb tots els requisits per a què se li concedeixi la sol·licitud d'autorització de residència i se li concedirà la mateixa. No obstant, aquesta és una pràctica per ara limitada a l'àmbit de la Subdelegació del Govern a Barcelona i que, d'altra banda, no té cap mena de suport legal, de manera que, en qualsevol moment, podria deixar d'aplicar-se; per això, es recomanable que davant d'un procediment d'expulsió es duguin a terme tots els recursos possibles, com més endavant explicarem.

L'EXPULSIÓ: COM EVITAR-LA I COM AFRONTAR-LA

A) QUÈ ÉS I COM S'IMPOSA

Com hem dit, l'expulsió és una sanció prevista per als estrangers que duguin a terme una conducta concreta. El més habitual, és que el procediment d'expulsió s'obri davant de la permanència il·legal a Espanya.

L'expulsió és, doncs, una sanció de caràcter administratiu i el procediment per imposar-la s'ajusta a les del procediment administratiu comú, amb les especialitats introduïdes per la Llei d'Estrangeria.

Així les coses, per a què pugui haver-hi expulsió cal que hi hagi una denúncia prèvia i això sol esdevenir per denúncia dels agents del Cos Nacional de Policia (CNP) Aquestes denúncies acostumen a fer-se després de que els agents (generalment de paísà) del CNP hagin procedit a identificar a una persona i hagin constatat que no disposa d'autorització de residència o estança al nostre país. El pas següent, és la seva retenció per procedir a la identificació i, habitualment, el trasllat a la corresponent Comissaria. No es estrany que l'estranger hagi de passar al calabós la nit.

A comissaria i un cop degudament identificat, s'incoa el procediment sancionador que així es notifica a l'estranger (necessàriament amb assistència d'un advocat d'ofici o d'aquell que designi l'estranger). Arribats aquest punt, hi ha dues possibilitats: o bé l'estranger serà alliberat mentre es tramita el procediment o bé serà internat en un Centre d'Internament d'Estrangers (CIE). Per a l'internament de l'estranger, però, els agents del CNP hauran de sol·licitar autorització al Jutjat d'Instrucció de guàrdia i només si aquest ho autoritza es podrà procedir a l'internament de l'estranger

Sobre el supòsit que l'estranger sigui conduït davant del Jutjat d'Instrucció a fi que sigui internat en el CIE corresponent, en parlarem més endavant. Ara ens referirem a la part comú d'ambdós casos: al procediment administratiu que es deriva de la incoació del procediment.

Un cop incoat el procediment, l'estranger (el seu advocat) disposa d'un període de 48 hores per formular al·legacions. Les al·legacions poden versar sobre les següents circumstàncies: sobre l'efectiva residència legal de l'estranger al nostre país (Cas que sigui aquest el tipus que s'apliqui), sobre l'existència de vincles familiars, socials o laborals al nostre país, etc. No obstant, es fonamental formular-les, ja que del contrari es tindran per certs els fets denunciats i es procedirà a elevar les actuacions directament a la Subdelegació del Govern.

Suposadament, en funció d'aquestes al·legacions i en funció de les circumstàncies concurrents, els agents instructors formularan una **Proposta de Resolució** que remetran a la Subdelegació del Govern competent. Diem suposadament, ja que en el 99,9% dels casos aquesta proposta és "l'expulsió de l'estranger", al·legui el que al·legui aquest.

Davant de la proposta de resolució i dins del termini de 48 hores, es poden formular noves al·legacions. Les al·legacions i la proposta de resolució s'elevaran conjuntament a la Subdelegació del Govern per a què decideixi.

La decisió de la Subdelegació del Govern pot anar en tres sentits: a) Decidir l'arxiu de l'expedient si considera que no s'ha produït cap conducta sancionable b) Imposar una multa c) Imposar una expulsió (quan procedeixi).

Davant d'aquesta resolució, es pot interposar Recurs Potestatiu de Reposició davant de la mateixa Subdelegació del Govern o recurs contenciós administratiu, davant del Jutjat Contenciós Administratiu competent. En aquest darrer cas, es precisa la intervenció d'advocat.

És important tenir en compte que l'Administració disposa de **SIS MESOS** per a decidir l'expulsió o la imposició d'una multa a l'estranger. Si dins d'aquest termini no resol en un o altre sentit o no ho notifica a l'interessat, es produirà la **caducitat de l'expedient administratiu** i el corresponent arxiu del mateix. Més endavant, en l'apartat de La Caducitat de l'Expedient, expliquem que cal fer

B) L'INTERNAMENT DE L'ESTRANGER EN EL CIE

L'estranger al qual se li obri un procediment en què es pugui imposar com a sanció l'expulsió del territori nacional pot ésser internat, de forma cautelar, en un Centre d'Internament d'Estrangers (CIE) a fi d'assegurar l'expulsió que en el seu dia recaigui.

La decisió de sol·licitar aquest internament o no depèn de l'instructor del procediment sancionador (agent del CNP) i, possiblement, es fonamenti en última instància en els recursos tècnics dels que disposi l'Administració (bàsicament, disponibilitat de places en el CIE i en els vols de retorn).

Si així ho interessa, l'instructor del CNP ha de sol·licitar l'internament al Jutjat d'Instrucció que es trobi en funcions de Guàrdia que, amb presència del Ministeri Fiscal, de l'estranger i del seu advocat, haurà de decidir si acorda l'internament o no.

La decisió que prendrà el Jutge depèn de moltes variables com ara: l'existència de vincles de l'estranger amb el nostre país d'índole social, laboral o familiar, l'existència de domicili fix, el temps que fa que és a Espanya, etc. (d'aquests elements en parlem a l'apartat "com [intentar] evitar l'expulsió"), però també del tarannà del propi Jutge.

En el cas que s'acordi l'alliberament de l'estranger, el procediment d'expulsió seguirà endavant com hem explicat més amunt.

En cas que s'acordi l'internament en el CIE, aquest haurà d'ésser per un període que no podrà superar els 40 dies i que haurà d'ésser el mínim imprescindible per dur a terme l'expulsió.

Mentre l'estranger sigui dins del CIE el procediment seguirà com hem dit en l'anterior apartat, és a dir: Proposta de Resolució, Decret d'Expulsió, etc. per bé que, molt possiblement, els terminis en què tot això es produirà seran molt més breus.

Transcorreguts els 40 dies (o els que hagi establert el Jutjat) sense que s'hagi procedit a l'expulsió de l'estranger, procedirà el seu alliberament, per bé que el procediment d'expulsió continuarà endavant.

L'acord pel qual s'acorda l'internament del ciutadà estranger pot ésser recorregut davant del mateix Jutjat d'Instrucció en reforma i/o davant de l'Audiència Provincial en Apel·lació.

C) INTENTAR EVITAR L'INTERNAMENT

Com hem dit, que s'acordi o no l'internament depèn de moltes variables difícils de controlar. Però per a fer-se'n una idea és imprescindible saber que l'internament és una mesura cautelar i, per tant, només procedeix en dos casos: quan hi hagi una "aprença de bon dret", és a dir, que l'expulsió té possibilitats de produir-se i quan sigui proporcionada.

Partint d'això, l'estranger ha d'intentar demostrar que la mesura és desproporcionada i, la manera de fer-ho, és acreditant que hi ha certs vincles de caràcter social, laboral o familiar que fan que el seu internament sigui una mesura massa greu.

Aquests vincles, concretant una mica més, poden ésser els següents:

a) Socials

- Que l'estranger es trobi documentat amb al passaport del seu país d'origen: En algunes ocasions s'havia recomanat als estrangers que no circulin amb el seu passaport al damunt, ja que això podria impedir la seva expulsió. Res més lluny de la realitat. I és que, com ja hem dit, per al Tribunal Suprem, trobar-se totalment indocumentat és una agreujant que anirà en perjudici de l'estranger i que permetrà que l'expulsió que es dicti contra ell sigui totalment proporcionada. Existeix, doncs, la obligació d'anar sempre documentat.
- Que l'estranger es troba empadronat i té domicili fix: això es pot acreditar a través dels volants d'empadronament. Quan major sigui "l'antiguitat" de l'estranger a Espanya, millor. També és important si l'estranger compta amb contracte de lloguer del pis i rebuts de lloguer.
- Que l'estranger ha intentat regularitzar la seva situació en el passat: Encara que la regularització hagués fracassat, demostra la seva voluntat de residir legalment. S'acredita a través del resguard corresponent.
- Que l'estranger té comptes corrents i d'altres contractes bancaris: S'acredita amb còpia de les llibretes o contractes bancaris o targetes.
- Que l'estranger disposa d'assegurança de salut:
- Que l'estranger està donat d'alta al sistema de salut (CATSalut, en el cas de Catalunya), que s'acredita a través de la corresponent targeta sanitària.
- Que l'estranger és soci d'entitats culturals, esportives o socials com ara biblioteques, equips de futbol, etc.
- Que l'estranger ha dut a terme cursos d'integració o d'aprenentatge de l'idioma oficial.
- Que l'estranger no té antecedents penals a Espanya ni al seu país d'origen Es pot acreditar amb els corresponents certificats d'antecedents penals.
- Etc.

b) Laborals

- Que l'estranger ha treballat legalment en el passat Això es pot acreditar a través del corresponent informe de vida laboral
- Que l'estranger disposa de contracte o oferta de treball
- Que l'estranger ha treballat i disposa d'una sentència del Jutjat Social o d'una acta d'inspecció de treball
- Etc.

c) **Familiars**: acreditar l'existència de familiars amb residència legal (o amb tràmit) a Espanya o familiars espanyols o comunitaris. Aquests extrems es poden acreditar a través dels corresponents certificats de naixement i targetes d'identitat dels familiars.

Doncs bé, és molt recomanable que l'estranger tingui a la seva disposició tota la documentació per acreditar aquests vincles en qualsevol moment, per si és detingut per agents del CNP i se li incoa el corresponent expedient. A més, és important que aquesta documentació sigui facilitada també a l'advocat que defensarà a l'estranger.

Com que moltes vegades l'estranger no portarà al damunt aquesta documentació és primordial que la família de l'estranger o alguna persona de confiança disposi d'aquesta documentació o de còpia d'ella per poder-la lliurar a l'advocat d'ofici. També és important que aquesta documentació sigui lliurada a l'advocat, a poder ser, ABANS, de la vista d'internament, ja que si el jutge decreta l'internament, després serà més difícil revocar-lo.

Per poder localitzar a l'advocat d'ofici, els familiars poden intentar sol·licitar informació al Col·legi d'Advocats de la localitat on s'hagi detingut a l'estranger o al Jutjat d'Instrucció de guàrdia.

D) COM AFRONTAR L'EXPULSIÓ

Per a evitar l'expulsió l'únic procediment infalible és disposar d'una autorització de residència. Fins i tot seria possible l'expulsió (tot i que no acostuma a passar) quan l'autorització de residència es troba en tràmit.

Ara bé, un cop iniciat el procediment i tot i que, com hem explicat, a priori, la doctrina del Tribunal Suprem és força clara en el sentit que l'expulsió s'ha de reservar només per als casos més greus, el més efectiu és intentar acreditar els mateixos vincles socials, laborals i familiars que hem citat més amunt per a evitar l'internament.

Per tant, una vegada més, és important que el nostre advocat tingui tota aquella documentació el més aviat possible, encara que no hi hagi internament.

Si, per qualsevol circumstància, finalment recaigués l'expulsió és també molt important **no deixar d'interposar cap recurs** contra aquella resolució, ja que molts decrets d'expulsió han estat anul·lats en seu judicial. Per això, encara

que es perdi el contacte amb l'advocat i encara que s'hagi de buscar un advocat de pagament, no deixi d'interposar els recursos que li corresponguin.

E) LA CADUCITAT DE L'EXPEDIENT

Com hem dit, l'Administració disposa de sis mesos per a resoldre el procediment sancionador i notificar-ho a l'estranger.

Si transcorreguts sis mesos **i per causa no imputable a l'estranger** no s'ha notificat el procediment d'expulsió a l'estranger, es produeix la caducitat de l'expedient sancionador.

No obstant, en la majoria de casos la caducitat no es produeix de forma automàtica, pel què resulta important que, si l'estranger no rep cap notificació dugui a terme el següent procediment:

1. Assegurar-se que no s'ha canviat de domicili o, si es canvia, notificar-ho immediatament a l'Administració, ja que si la manca de notificació és imputable a l'estranger, la notificació es pot tenir per feta.
2. Assegurar-se que no ha rebut la notificació el seu advocat d'ofici
3. Assegurar-se que la notificació no s'ha produït per via edictal, és a dir, que no ha estat publicat en el Butlletí Oficial de la Província (BOP).
4. Si les anteriors mesures han resultat negatives, és a dir, si no s'ha produït la notificació de cap manera, presentar un escrit sol·licitant la caducitat de l'expedient administratiu.

Un cop caducat l'expedient, qualsevol notificació posterior és nul·la. No obstant, si es produeix alguna notificació posterior és molt recomanable interposar tots els recursos possibles.

PRESTACIONS SOCIALS PER A ESTRANGERS

Si bé, per aplicació del previst en la Constitució, no hauria d'existir discriminació alguna entre els ciutadans espanyols i els d'origen estranger -art. 41 *“els poders públics mantindran un règim públic de Seguretat Social per a tots els ciutadans, que garanteixi l'assistència i prestacions socials suficients davant situacions de necessitat, especialment en cas d'atur”* en relació a l'art. 13.1 *“els estrangers gaudiran a Espanya de les llibertats públiques que garanteix el present Títol en els termes que estableixin els Tractats i la Llei”*, el desenvolupament normatiu dels preceptes citats, recordem que el primer d'ells és un dels principis rectors de la política social i econòmica, discrimina, directa o indirectament als ciutadans d'origen estranger.

Així, en un primer nivell de protecció del sistema de Seguretat Social, de caràcter no contributiu, d'un component assistencial accentuat, al que es pot accedir sempre que no s'acreditin ingressos econòmics –situació de necessitat- i haver complert 65 anys –per a la jubilació- o presentar un grau de minusvalidesa igual o superior al 65% -per a la invalidesa permanent- sorgeix, a més un requisit, de molt difícil compliment per als ciutadans estrangers i que suposa una trava material molt important per a poder accedir a aquestes prestacions: la residència legal, de 10 anys per a la jubilació, i de 5 anys per a la invalidesa, dels quals 2 anys han de ser immediatament anteriors a la sol·licitud. Veiem doncs un primer àmbit d'exclusió de persones, normalment estrangeres d'origen no comunitari, que, encara que formalment no han estat excloses de l'àmbit de protecció, difícilment podran accedir a les prestacions assenyalades, encara que acreditin la situació de necessitat que la norma empara.

Major problemàtica planteja un segon nivell de protecció, el de les prestacions contributives, en el qual s'exigeix al beneficiari que hagi cotitzat a la Seguretat Social un període determinat –breu, per a aquelles prestacions limitades en el temps, com són la incapacitat temporal, la maternitat o l'atur; o major, per a les prestacions de caràcter vitalici, entengui's la viduïtat, orfandat, incapacitat permanent o jubilació.

Però no n'hi ha prou amb haver complert amb el requisit de cotització, exigint-se també el trobar-se en situació d'alta –o sigui, en situació laboral activa- o assimilada a l'alta –és a dir, en situació d'atur subsidiat o no, en situació d'incapacitat temporal, etc....-.

Novament, no diferenciant la Llei entre ciutadans d'origen espanyol o estrangers, els requisits de cotització per a accedir a les prestacions de caràcter vitalici suposen un obstacle de difícil solució per a qui no és d'origen espanyol, ja que, habitualment contarà amb un mínim de cotitzacions en aquest país i la resta en el d'origen –i no sempre haver treballat suposa haver cotitzat, o que aquelles cotitzacions tinguin validesa en el nostre país.

No obstant això, sí és cert que en matèria d'accés a prestacions derivades d'accident de treball o malaltia professional, el Tribunal Suprem considera que, àdhuc sense autorització de residència i/o treball, qui sigui perjudicat per un sinistre “professional” ha de ser igualment protegit pel sistema de Seguretat Social, abonant-li les prestacions econòmiques que derivin del mateix, i reservant-se el dret de repetir posteriorment contra l'empresari infractor.

Qüestió a part mereix la prestació d'assistència sanitària –que inclou les prestacions farmacèutiques, desmesurades per al ciutadà sense l'aportació econòmica de l'Estat-, en la qual els estrangers sense residència legal, solament

poden accedir a la mateixa si es tracten de menors d'edat, en supòsits de maternitat o si es tracta d'assistència sanitària d'urgència. I això sense oblidar que l'assistència sanitària exigeix, per a accedir a la mateixa, tenir la condició de treballador o pensionista de la Seguretat Social –també certs familiars, normalment el cònjuge i fills-, el que suposa, si es perd la residència legal, l'exclusió del sistema i la pèrdua d'aquesta protecció. En definitiva, que la normativa tendeix a minimitzar el principi d'assistència universal proclamada per la mateixa constitució.